

Dé lokale partij waar uw mening telt.

**Dé Lokale Partij met bestuurlijke ervaring,
degelijk en betrouwbaar, actief, kritisch en betrokken**

Bij *Smallerlands Belang* geldt:

- **Uw mening telt**
- **Wij zijn geen onderdeel van een landelijke politieke partij**
- **Wij willen goed, eerlijk en open communiceren**
- **Wij willen korte communicatielijnen naar de inwoners**
- **Wij streven een actieve participatie van inwoners na**

Verkiezingsprogramma 2022 - 2026

Smallerlands Belang laat op vele fronten van zich horen. Als plaatselijke inwonerspartij zijn wij altijd zichtbaar en altijd bereikbaar. Wij zijn daar, waar ook de mensen zijn. Directe contacten dus. U kunt ons tegenkomen tijdens werkbezoeken, bij sportwedstrijden, zaterdagmiddag in het centrum, met straatinterviews of bij grote evenementen.

**In ons verkiezingsprogramma voor de periode 2022 - 2026
staan 6 speerpunten centraal:**

1. Duurzaamheid en milieu, biodiversiteit.
2. Bevorderen en behouden van werkgelegenheid.
 - stimuleren werken en leren samen met het bedrijfsleven opzetten.
 - vrije winkeltijden blijvend, stimuleren activiteiten in het winkelcentrum.
3. Behoud van sociaal beleid en bestrijding armoede
4. Meer betaalbare huurwoningen, ook in de dorpen
5. Iedereen is gelijkwaardig en ieders mening telt.
6. Gemeentelijke lasten bevriezen, bezuinigen in de organisatie

1. Duurzaamheid en milieu

Daarvoor is een actief beleid nodig. *Smallingerlands Belang* is voor een gifvrij groenonderhoud. Wij hebben expliciet aandacht voor zwerfafval. Ons aandachtspunt is: milieubewustzijn kan niet jong genoeg worden bijgebracht. Wij hechten dan ook grote betekenis aan milieueducatie op scholen. Uit het oogpunt van milieu en uitstoot CO2 zou de fiets hét vervoermiddel binnen onze gemeente moeten zijn, maar dan moeten de voorzieningen er ook zijn: veilige fietsroutes met voorrang voor de fiets en goede stallingsmogelijkheden in het centrum.

Het uitgangspunt bij bouwen moet worden circulair dwz. hergebruik van kostbare grondstoffen en geen verspilling. (het zgn. Cradle-to-Cradle principe)
Wij willen het gebruik van fossiele brandstoffen helpen terug te dringen. Onze doelstelling is de landelijke streefnorm te hanteren. Gelijktijdig duurzaamheidsinvesteringen ook in de particuliere woningsector bevorderen. Naast het geldlenen tegen gunstige condities op het verduurzamen van woningen, als isolatie, benutten aardwarmte, gebruik warmtepompen, zonneboilers, zonnecollectoren, denken wij aan een stimuleringsfonds uitgevoerd als het project "de stimulerende invalshoek," waarbij de werkzaamheden bij voorkeur door ondernemers uit onze eigen gemeente moeten worden verzorgd. Onze doelstelling is in de komende periode te bereiken dat 50% van de daken in Smallingerland zijn voorzien van collectoren. Ruime gemeentelijke bijdragen moeten worden verstrekt bij aanschaf van energiebesparende systemen. Wij vinden dat hiervoor een revolving fund moet worden ingesteld. Wij ondersteunen de Duurzaamheidsvisie Smallingerland Energieneutraal in 2040.

Aan de plaatsing van de huidige generatie windmolens voor energieopwekking kleven te veel nadelen; het zal onze leefomgeving geen goed doen en daarom vinden wij dat energieopwekking door windmolens niet past in onze gemeente. We zijn tegen het winnen van (schalie)gas op ons grondgebied. De huidige technieken brengen veel risico's met zich mee voor grond- en drinkwater. Uitzondering: Kleine windmolens bij boerderijen de zgn. Groninger windmolens hebben onze interesse en helpen om de boerderij duurzaam van stroom te voorzien als aanvulling op zonnecollectoren.

Wij stellen hoge eisen aan de Biodiversiteit in ons landschap. Wij zijn tegen het bemesten met zodenbemesters om zo het bodemleven in stand te houden en daarmee voor de vogels meer voedsel te bieden.

2. Werkgelegenheid, bedrijvigheid en economie

Smallingerlands Belang wil primair de werkgelegenheid bevorderen en daartoe een aantal instrumenten inzetten. Maatschappelijk ondernemen is de norm wat ons betreft.

Gunstige vestigingsvoorwaarden scheppen, zoals een loketfunctie, sneller afgeven van vergunningen, verstrekken van subsidies bij het in dienst nemen van werknemers met een arbeidsbeperking uit eigen gemeente.

Voor starters en nieuw te vestigen bedrijven willen wij gunstige financiële regelingen door o.a. vrijstelling van gemeentelijke lasten en heffingen voor een periode van maximaal drie jaar.

Smallingerlands Belang koestert het midden- en kleinbedrijf als een stabiele factor waar het gaat om werkgelegenheid. Bestaande bedrijven moeten zo goed mogelijk in staat worden gesteld om te vernieuwen of uit te breiden op de bestaande locaties.

De agrarische sector is de economische drager van het buitengebied en vervult ook een belangrijke rol in het beheer van het landschap.

Smallingerlands Belang wil de werkgelegenheid in de gemeente in stand houden door meer gebruik te maken van lokale ondernemers. Daarbij dienen onze ondernemers en onderaannemers/ZZP-ers waar mogelijk voorrang te krijgen bij de aanbesteding van lokale werken.

Wij zijn van mening dat een gezond en vitaal bedrijfsleven in de breedte en daar bedoelen wij industrie, middenstand, de recreatieve sector, horeca en het agrarisch bedrijfsleven, van groot belang zijn voor de leefbaarheid, vitaliteit en werkgelegenheid van onze kernen. Mèt het bedrijfsleven praten, in plaats van óver het bedrijfsleven praten, staat in deze voorop. In gezamenlijkheid bouwen aan werkgelegenheid. Bedrijfsleven en gemeente hebben elkaar nodig. *Smallingerlands Belang* wil meer werkgelegenheid creëren door het aantrekken van arbeidsintensieve bedrijven, met name de maakindustrie. De in onze gemeente gevestigde hightech bedrijven, die al samenwerken in het innovatiecluster, zetten onze gemeente op de kaart met innovatie, technologie en kennis. Dit innovatiecluster verdient waar mogelijk support om de werkgelegenheid uit te breiden.

De jeugdwerkloosheid willen we aanpakken door jongeren uit onze gemeente met een bijdrage of tegemoetkoming van de gemeente, te plaatsen bij lokale ondernemingen. Wij willen werk/leerprojecten samen met onderwijs en bedrijfsleven opzetten, met subsidie van de gemeente, om hiermee de integratie/re-integratie van werkzoekenden te bevorderen.

Smallingerlands Belang is voor vrije winkeltijden 24/7.

Smallingerlands Belang wil de parkeertarieven op concurrerend niveau houden. Door meer mensen naar het centrum te trekken, kan de werkgelegenheid van de middenstand worden gestimuleerd. Wij blijven ons inzetten voor een betere bereikbaarheid van het centrum van Drachten. De structurele gemeentelijke bijdrage voor jaarlijks terugkerende activiteiten door de ondernemersvereniging in het ondernemersfonds, moet worden gehandhaafd.

Leegstand en daardoor verrommeling in het centrum moet worden bestreden; samen met H&I en de centrum manager willen wij zoeken naar invulling door creatieve oplossingen, "out of the box" denken.

Voor de dorpen en het platteland staan wij voor het versterken van dienstverlenende functies, benutten van vrijkomende landbouwbedrijven en een minder streng vestigingsbeleid.

Snel internet voor heel Smallingerland vinden wij hoogstnoodzakelijk.

3. Sociaal beleid

De gemeente is sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de drie decentralisaties te weten (WMO, Participatiewet en Jeugdzorg)

WMO

Smallingerlands Belang wil dat iedere inwoner die zorg of huishoudelijke hulp nodig heeft, deze ook op een professionele manier krijgt aangeboden.

Toegang tot de zorg, hulpverlening, maatschappelijke ondersteuning moet beginnen in de wijk of dorp waar je woont. Door vergrijzing komen er steeds meer ouderen.

Wijken zouden hierop meer moeten worden ingericht; daardoor ontstaat er ook meer sociale controle.

Het zorgloket Carins kan volgens ons anders en vooral zuiniger. De administratieve druk moet worden ingedamd, geld voor de zorg moet gewoon naar goede zorg. Ons standpunt: Een goed functionerende en deskundige WMO-adviesraad is van groot belang. Deze moet in een vroeg stadium bij de besluitvorming betrokken en gehoord worden. De adviezen dienen tijdig bekend te zijn bij de gemeenteraad.

Zorg moet er zijn voor iedereen, met welke achtergrond dan ook. Simpelweg om het feit dat ziek of hulpbehoevend zijn voor niemand een keuze is.

Als zich in een gezin meerdere complexe hulpvragen voordoen, dit bij voorkeur te organiseren als 1 PGB voor het hele gezin.

***Smallingerlands Belang* staat voor goede zorg en vindt verdere bezuinigingen hierop onaanvaardbaar.**

Participatiewet

Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden. Aandacht voor mensen met een arbeidsbeperking, ouderen en jongeren, zowel als fysiek en mentaal beperkt. Iedereen moet kunnen meedoen in onze maatschappij.

Wij vinden dat toegankelijkheid, bereikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid centraal moeten staan: niet alleen bij de overheidsgebouwen, sportaccommodaties maar ook in de winkelcentra en bedrijven. De gemeente heeft hierin een stimulerende rol.

Sociale werkvoorziening:

De herstructurering Sociale Werkvoorziening is in gang gezet. **Dit mag geen verslechtering voor de cliënten tot gevolg hebben.** Wij denken dat voortzetting van Caparis door Smallingerland samen met Heerenveen en aangevuld met Opsterland en Tytsjerksteradiel een reële optie is. Wij staan achter legale wietteelt.

Armoede

De welvaart mag dan voor veel inwoners zijn toegenomen het is helaas zo dat er groepen in de samenleving zijn die extra ondersteuning nodig hebben.

Wij volgen met grote interesse de ontwikkelingen rond het basisinkomen en staan er positief tegenover.

Het bestaan van een Voedselbank zou in een rijk land als Nederland eigenlijk niet nodig mogen zijn, maar wij steunen het natuurlijk wel. *Smallingerlands Belang* staat voor de voortzetting van het sociaal minimabeleid: Recht op bijzondere bijstand tot 115 % van het bestaansminimum en betaalbaar openbaar vervoer. Het is belangrijk dat ook de minima maatschappelijk actief kunnen zijn. Tegenover een uitkering staat wel de verplichting om met een maximale inspanning weer in het eigen levensonderhoud te voorzien. *Smallingerlands Belang* is voor een rechtvaardig sociaal beleid en zet zich in om de toegankelijkheid en bekendheid van de mogelijkheden op dit beleidsterrein te verbeteren.

Er dient door de gemeente maatwerk geleverd te worden voor bestrijding van armoede en bij problematische schulden.

Gezien de periode waarin we leven worden de digitale middelen steeds belangrijker. Hiervoor moeten financiële middelen beschikbaar gesteld worden voor de laagste inkomens.

Kinderopvang en buitenschoolse opvang voorzien in toenemende mate in een behoefte; ook voor de minder draagkrachtigen dienen deze voorzieningen bereikbaar te blijven. Toegang voor financiële ondersteuning uit het Kind-pakket moet actief beleid zijn, gestimuleerd worden. Kinderen mogen niet de dupe worden van armoede. De jeugd is onze toekomst.

Mantelzorgers en vrijwilligers

Van alle zorg die wordt verleend, wordt een zeer belangrijk deel verleend door mensen die daarvoor niet betaald krijgen. Het gaat dan vaak om ouders die voor hun gehandicapte kinderen zorgen, partners die elkaar verzorgen of kinderen die hun ouders ondersteunen.

Helpen en verzorgen van iemand van wie je houdt doe je vaak met liefde. Maar vaak is het ook ontzettend zwaar. Soms gaat het zelfs om jonge kinderen die complete verantwoordelijkheden in het huishouden hebben of hoogbejaarden die hun partner verzorgen.

Als gevolg van de bezuinigingen worden er nu vaker vrijwilligers ingezet, waar voorheen de professional het werk deed. *Smallingerlands Belang* strijdt ervoor dat vrijwilligers en mantelzorgers de maximale ondersteuning blijven ontvangen, hierop mag niet bezuinigd worden! Sterker nog, er moet méér in geïnvesteerd worden. Om mantelzorgers te helpen en af en toe rust te geven, is de zogenaamde respijtzorg van groot belang. De toegang tot deze respijtzorg moet worden verbeterd.

Smallingerlands Belang zet de komende jaren in op het extra ondersteunen van mantelzorgers.

Smallingerlands Belang beseft terdege de meerwaarde van de vrijwilligers in onze samenleving. Zonder de inbreng van de vrijwilligers is het bijna niet mogelijk de ambities waar te maken en de kansen te benutten. Daarom vindt *Smallingerlands Belang* financiële ondersteuning en erkenning van het vrijwilligerswerk door de gemeente van het allergrootste belang. Vrijwilligerswerk stimuleren en belonen door arbeid in ruil voor uitkering willen wij mogelijk maken.

Het verenigingsleven is van vitaal belang voor de onderlinge binding. Ook hier kan een goed ontwikkeld vrijwilligersbeleid veel betekenen.

De M.O.S speelt een belangrijke rol bij het beheren van de Vrijwilligers/ Vacaturebank om vraag en aanbod beter bij elkaar te brengen.

Ouderenbeleid.

Ouderen zijn niet "lastig" maar kunnen door hun ervaringen een cruciale rol spelen in onze samenleving. Wij willen hier maximaal gebruik maken in verenigingen, vrijwilligers op scholen of in wijkteams.

Smallingerlands Belang is ervan overtuigd, dat voor een betere belangenbehartiging van ouderen, specifiek beleid nodig is. Aan het ouderenbeleid wordt sterk richting gegeven door de rijksoverheid. Het aantal inwoners dat tot deze groep behoort, stijgt. Uitgangspunt is dat ouderen in staat moeten worden gesteld om zolang mogelijk in hun eigen maar kunnen vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen. Woningaanpassing, stimuleren van mantelzorg, maaltijdvoorziening, handhaving en uitbreiding van bestaande voorzieningen (pinautomaat, supermarkt + postagentschap) in de dorpen, zijn voor ons belangrijke aandachtspunten.

Een aandachtspunt bij het langer zelfstandig wonen is het risico van vereenzaming. Het is van groot belang om vereenzaming, in het kader van welzijn, tegen te gaan.

Volgens *Smallingerlands Belang* heeft de M.O.S. samen met de gemeente en woningbouwcorporaties hierbij een belangrijke taak. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld het opzetten van een meldpunt "Vereenzaming." Dagopvang voor ouderen in kleine zorgcentra willen wij stimuleren. Het systeem van openbaar vervoer toegankelijk maken voor alle ouderen; invoeren half geld zwembad en de 65+ kaart.

Jeugdzorg

Ieder kind heeft recht op basisbehoeften zoals een gezonde maaltijd.

Jeugdigen en ouders die gebruik maken van begeleiding, ondersteuning en zorg vanwege (chronische) problemen op het gebied van opvoeden en opgroeien vallen

sinds 2015 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Wij zullen de transformatie van 1 gezin, 1 plan, 1 coördinator kritisch blijven volgen. Wij vinden dat voor de komende jaren geen budgetplafond ingesteld moet worden. Jongeren en M.O.S-straathoekwerk weten elkaar steeds beter te vinden. In de afgelopen jaren heeft de gemeente vaak samen met de Jeugdraad in een wijk gewerkt aan voorzieningen die zij wensen. Preventief beleid tegen overlast door jongeren in wijken tegengaan door meer faciliteiten te bieden in wijk- en dorpscentra. Zo kunnen jongeren zelf een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van hun eigen wensen voor het woon- en leefklimaat. *Smallingerlands Belang* ziet dat dit vruchten afwerpt en wil deze samenwerking dan ook blijven stimuleren. Zo vinden wij dat de gemeente zou moeten faciliteren dat er in het centrum van Drachten een ontmoetingsplek, een soort Place2B, voor jongeren t/m 17 jaar komt.

4. Wonen, woningbouw, leefomgeving, leefbaarheid, cultuurhistorische waarden

Starters hebben het moeilijk op de woningmarkt. Bij nieuwbouwprojecten moeten er voldoende betaalbare huur- en koopwoningen worden gebouwd. *Smallingerlands Belang* vindt dat de bouwgrond voor woningbouw in het algemeen en voor sociale huurwoningen in het bijzonder, voor een lagere prijs beschikbaar moet worden gesteld. Niet inbreiden op open plekken in stedelijk gebied. Geen voorrang bij toewijzingen van een sociale huurwoning voor statushouders.

Wij willen extra aandacht voor levensloopbestendige bouw en de mogelijkheid voor het realiseren van een (tijdelijk) woonunit op eigen grond, het zogenaamde "kangoeroe-wonen."

Kleinschaligheid koesteren

Dorp blijft dorp, met eigen voorzieningen, zoals o.a. het in stand houden van een multifunctioneel centrum.

Wij willen veel nadruk leggen op een wijkgerichte benadering. Vroegtijdig betrekken en laten meebeslissen over groenvoorzieningen; samen met de bewoners overleggen en klankbordgroepen nieuwe stijl instellen.

Welzijn boven welvaart

Een goede en veilige leefomgeving wordt door *Smallingerlands Belang* als basis gezien voor ons welzijn, voor wonen, uitgaan, recreatie, sporten en werken.

Behoud cultuurhistorische waarden en groen

Smallingerlands Belang streeft naar behoud van het culturele erfgoed. Zorg voor cultuurhistorische waarden is voor *Smallingerlands Belang* belangrijk. En niet alleen voor bestaande oudere gebouwen, maar ook voor een zorgvuldig landschapsbeheer. In het verleden heeft er teveel afbraak van karakteristieke gebouwen plaatsgevonden; denk aan de oude tabaksfabriek en Vreewijk.

In de loop van de tijd zijn veel boom- en houtwallen en elzensingels verdwenen. Voor gekapte bomen dienen verplicht jonge bomen te worden geplant. Gezond leven doe je beter in een groene omgeving. Natuurbeheer in de agrarische sector willen wij stimuleren: Aansturen op "lânsdouwe" model, handhaven van boomwallen en coulisselandschap.

5. Geen discriminatie, iedere inwoner telt

Smallingerlands Belang is tegen discriminatie op grond van leeftijd, religie, seksuele geaardheid zoals in onze grondwet vermeld staat.

Iedere inwoner telt en verdient een plaats in onze samenleving. Voor onze samenleving is het belangrijk dat iedereen daarin een actieve rol kan vervullen of door betaald werk te verrichten, of als vrijwilliger, of als mantelzorger.

6. Financieel beleid

Sluitende begroting is ons uitgangspunt: geen (onnodige) lastenverhogingen en geen geldverslindende prestigeprojecten!

Afschaffen Hondenbelasting.

Rijksbezuinigingen werken structureel door in gemeentelijke begrotingen en verplichtingen met betrekking tot werk en bijstand, door overdracht taken van het rijk naar gemeente. De gemeente moet bedrijfsmatig werken en handelen, gericht zijn op doelmatigheid, continuïteit en zekerheid. Vrije financiële ruimtes vragen om zorgvuldige afwegingen tussen de harde bijv. wegen, lantaarnpalen en de zachte bijv. WMO sector. Dat daarbij voortdurend oog is voor mogelijkheden tot besparing in de gemeentelijke organisatie, is voor *Smallingerlands Belang* noodzakelijk.

Wij willen op de kleintjes letten, want het is tenslotte **Uw geld!**

Smallingerlands Belang vindt dat gemeentelijke belastingen alleen mogen worden verhoogd als een grondige analyse van de noodzakelijke uitgaven en de financiële positie aantoont dat dit strikt noodzakelijk is.

De gemeente zal met het oog op de kostenontwikkeling de komende jaren een personeelsstop moeten doorvoeren. Er moet door de gemeente worden onderzocht welke taken die nu door de gemeente worden uitgevoerd efficiënter aan private lokale ondernemers kunnen worden uitbesteed.

Subsidies

Smallingerlands Belang stelt dat subsidie een bijdrage van de gemeente is waarmee een activiteit gecontinueerd kan worden. Subsidies hebben als doel om een bepaalde ontwikkeling te stimuleren. Daarbij gaat het veelal om het bevorderen van al dan niet nieuw beleid en activiteiten die van algemeen of maatschappelijk belang zijn. Duidelijkheid is daarbij een voorwaarde voor zowel de gemeente als voor de ontvangers. Een prestatieovereenkomst is zo'n voorwaarde en scheidt die duidelijkheid.

De gemeente moet actief blijven zoeken naar provinciale, landelijke en Europese subsidies.

7. Politie en veiligheid

In onze maatschappij moeten we op een goede manier met elkaar samen leven. Met elkaar in gesprek komen en blijven. Dat kan problemen voorkomen. Ook goed toezicht voorkomt veel overlast. Wijkagenten zouden zich meer lopend of op de fiets in de wijk moeten laten zien. De wijkagent hoort in de wijk en niet achter de computer. Een gevoel van veiligheid in de directe woonomgeving kan gestimuleerd worden door betere handhaving van 'kleine' regels, zoals fietsen op stoepen en in winkelpromenades of in donker fietsen zonder verlichting. Controle op het hondenpoep beleid.

Smallingerlands Belang vindt dat meer toezichthouders BOA's moeten worden ingezet: Zorgen dat hangplekken voor jongeren geen overlast geven voor direct omwonenden; handhaving bij overlast en evenementen, preventief fouilleren in het centrum op wapenbezit, ploertendoders, messen, dolken, boksbeugels enz. Permanente voorlichtingscampagne voor inbraakpreventie en opsporen daders vernielingen.

8. Kunst en cultuur

Kunst en cultuur bepalen voor een belangrijk deel de leefbaarheid en levendigheid binnen een gemeente. Kunst en cultuur zijn voor *Smallingerlands Belang* dan ook geen sluitpost op de begroting. We zien de laatste jaren een toenemend aantal initiatieven en activiteiten op deze gebieden en ondersteunen deze van harte. Daar waar nodig zullen deze moeten worden gestimuleerd en gesubsidieerd. Wij zijn echter van mening dat het bedrijfsleven en onze buurgemeenten hier ook een financiële verantwoordelijkheid in dienen te nemen, zodat kunst en cultuur niet afhankelijk zijn van de conjunctuur. De Lawei en Poppodium Iduna moet voor iedere inwoner betaalbaar zijn.

Met name voor de jeugd dient er extra aandacht te zijn: initiatieven vanuit en voor deze doelgroep kunnen op onze steun rekenen. Muziekonderwijs dient zo laagdrempelig mogelijk te zijn en blijven: redelijke tarieven zijn hierin de belangrijkste voorwaarden. De bibliotheek als basisvoorziening dient intact te blijven; uitbreiden van de dienstverlening voor ouderen en laaggeletterden, inzetten op informatie **en de opleidingen in digitale toepassingen continueren.**

9. Verkeer, transport, bereikbaarheid

Snelle spoorverbinding de Lely-lijn staat opnieuw op de agenda! Smallingerland heeft ruimte voor duizenden woningen.

Bedrijventerreinen en winkelcentra moeten goed bereikbaar zijn. Voor de "natte industrie" moet de vaarweg naar Drachten verbeterd worden of eventueel moet er een nieuwe vaarweg komen, zodat de recreatievaart wordt gescheiden van de beroepsvaart. Onze binnenhaven koesteren en up-to-date houden.

De rotondes op de Noorderhogeweg, zijn in het kader van de Samenwerkingsagenda met de provincie gerealiseerd. Vanaf de Waldwei is de doorstroming verbeterd.

Grote infrastructurele projecten kunnen alleen worden uitgevoerd met ruime financiële bijdragen van rijk en provincie. Dat geldt ook voor de aanpak van het kruispunt Gauke Boelensstraat – Zuiderhogeweg.

Wij vinden dat er tijdig geanticipeerd moet worden op de doorstroming van de Eikesingel met de toekomstige realisatie van het nieuwe zwembad.

Er zijn nog enige "onveilige" knelpunten die moeten worden aangepakt: Kruispunt Lauwers/Sydwende, Postlaan/Theo van Doesburgstraat en Bisschopsweg/Broekfinne. Vooral de afwikkeling van verkeer vanuit de wijk Drachtstervaart willen wij verbeteren.

Het is zo langzamerhand *ook tijd voor een zorgvuldige afweging of het Shared Space-effect nog aan zijn doel beantwoordt.*

Het vliegveld optimaliseren voor recreatieve doeleinden. Op Schiphol en Lelystad is het luchtruim overvol en dat biedt ons vliegveld extra mogelijkheden.

10. Onderwijs

Goed onderwijs is van groot belang voor de samenleving. Voor *Smallingerlands Belang* is bijzonder onderwijs volledig gelijkwaardig aan het openbaar onderwijs. Veilige fietsroutes voor de scholieren met voorrang voor de fietser – alle rotondes in onze gemeente dezelfde voorrangregel – bij kruispunten en rotondes veilige oversteekplaatsen. Natuurlijk zullen wij ook blijven hameren op veilige schoolroutes voor kinderen en veiligheid rondom scholen bij het halen en brengen.

Smallingerlands Belang is trots op de ontwikkeling van ROC Friese Poort en het Leerpark, en zal waar mogelijk een verdere ontwikkeling van hoogwaardige technische opleidingen, MBO+ opleidingen, steunen.

Voor onderhoud van schoolgebouwen dienen meer middelen beschikbaar te worden gesteld. Achterstallig onderhoud moet zo spoedig mogelijk worden opgelost.

Laaggeletterdheid geeft achterstanden in het functioneren in de maatschappij. Wij vinden dat zo spoedig mogelijk een gerichte aanpak noodzakelijk is. (Zie ook 8) Integratie statushouders, opleiding.

11. Sport, recreatie en toerisme

Sport en recreatie is belangrijk voor alle mensen. Jong en oud. Speciale aandacht hebben wij voor de veiligheid van de skatebaan op het Slingepark.

Verenigingen geven een gemeenschap een sociale cohesie en dat is een waarde die we moeten koesteren in een steeds meer verhardende maatschappij. Afgezien hiervan is sport gewoon leuk en gezond. Het gemeentelijke beleid moet er daarom op gericht zijn deze voorzieningen duurzaam in stand te houden. De huur van sportaccommodaties bevroren. Recreatie- en educatie-mogelijkheden zijn voor ouderen middelen om sociaal actief en bij de tijd te blijven. "Meer bewegen voor ouderen" blijven wij stimuleren. Smallingerlands Belang vindt dat picknicken in openbare parken mogelijk moet zijn.

Toerisme kan in onze gemeente een belangrijke impuls krijgen met het recreatieve plan Waterfront, het afronden van het plan Drachtstervaart.

De verdere ontwikkeling van de "gebiedsvisie Oudega" tot de Oostelijke Poort Friese Merengebied heeft voor ons prioriteit. De fietsroute in en om naar Drachten, is van grote betekenis voor een veilige recreatieve fietsverbinding. De snelfietsroute naar Ureterp is een begin; wij vinden dat ook de snelfietsroute naar Heerenveen binnen afzienbare tijd moet zijn gerealiseerd. Deze ontwikkelingen zullen wij steunen.

12. Gemeentelijke dienstverlening

Smallingerlands Belang wil inspraak en bewonersparticipatie bevorderen. Dit betekent: openheid naar de inwoner; de inwoners serieus nemen; inwoners in een vroeg stadium betrekken bij aanpassingen in hun eigen woon- en leefomgeving en eenvoudiger regelgeving. De ambtenaar is er voor de inwoners. Dát is waar *Smallingerlands Belang* voor staat. Daarmee wordt de invloed van U versterkt! *Smallingerlands Belang* vindt dat het gemeentehuis een ontmoetingsplek moet zijn waar je altijd terecht kunt zonder afspraak.

Tenslotte: de ambtenaar mag ook wel meer dan nu inwoner van onze gemeente zijn.